

Partnerski odnosi odgojitelja i roditelja u funkciji podizanja kvalitete odgoja i obrazovanja predškolske djece

Vučko, Petra

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:429142>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-26**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI
STUDIJ**

**PETRA VUČKO
DIPLOMSKI RAD**

**PARTNERSKI ODNOSI ODGOJITELJA I
RODITELJA U FUNKCIJI PODIZANJA
KVALITETE ODGOJA I OBRAZOVANJA
PREDŠKOLSKE DJECE**

Zagreb, rujan 2021.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
(Zagreb)**

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnika: Petra Vučko

TEMA DIPLOMSKOG RADA: Partnerski odnosi odgojitelja i roditelja u funkciji podizanja kvalitete odgoja i obrazovanja predškolske djece

MENTOR: izv. prof. dr.sc. Marina Đuranović

Zagreb, rujan 2021.

SADRŽAJ

SAŽETAK	1
SUMMARY	2
UVOD	3
1. PARTNERSTVO	4
1.1 Razumijevanje partnerstva	4
1.2 Tradicionalno i suvremeno shvaćanje partnerstva.....	6
1.3 Kada partnerstvo započinje i zašto je ono potrebno	10
2. RODITELJSTVO.....	12
2.1 Roditeljski stilovi.....	13
2.2 Roditeljski angažman.....	15
2.3 Roditeljska očekivanja	16
3. ULOGA PARTNERSTVA ODGOJITELJA I RODITELJA.....	18
3.1 Od suradnje do partnerstva.....	18
3.2 Čimbenici uspješnog partnerstva.....	21
3.2.1 Dijete u fokusu	21
3.2.2 Konstruktivnost	22
3.2.3 Jasnoća i konkretnost.....	22
3.2.4 Kontinuitet	23
3.3 Razlozi za uključivanje roditelja	24
4. KOMPETENCIJE	26
4.1 Kompetentan roditelj	27
4.2.1 Osposobljavanje odgojitelja za građenje partnerskih odnosa	33

ZAKLJUČAK.....	36
PRILOZI I DODACI.....	37
1. Popis tablica	37
LITERATURA	38

SAŽETAK

Veliki utjecaj na cjelovit i cjelokupan djetetov razvoj ima upravo partnerstvo između odgojitelja i roditelja, odnosno partnerstvo odgojno-obrazovne ustanove i obitelji. Da bi partnerstvo bilo uspješno, ono se mora zasnivati na povjerenju, poštovanju i međusobnom uvažavanju, a dvosmjerna komunikacija je neizostavan aspekt učinkovitosti u odgojno-obrazovnom procesu.

Odgojitelji i roditelji moraju biti aktivni sudionici kreiranja poticajnog i ugodnog ozračja koje će pozitivno djelovati i poboljšati socio-emocionalni, tjelesni i kognitivni razvoj djeteta. Postoje razni oblici partnerstva, ali svima im je cilj isti, a to je dobrobit djeteta, zadovoljavanje njegovih potreba i uvažavanje interesa.

Ključne riječi: dijete, odgojitelj, partnerstvo, razvoj, roditelj

SUMMARY

The partnership between the educator and the parents, that is the partnership between the educational institution and the family, has a great influence on the entire development of the child. For a partnership to be successful, it must be based on trust, respect, mutual respect and two-way communication is an indispensable aspect of efficiency in the educational process.

Educators and parents must be active participants in creating a stimulating and pleasant atmosphere that will have a positive effect and improve the socio-emotional, physical and cognitive development of the child. There are various forms of partnership, but they all have the same goal, and that is the well-being of the child, satisfying his needs and respecting his interests.

Key words: child, educator, partnership, development, parent

UVOD

Ovaj diplomski rad se bavi partnerstvom roditelja i odgojitelja te njegovom ulogom u odgoju i obrazovanju djece rane i predškolske dobi. Osim uvoda i zaključka, rad ima 4 glavne cjeline koje pobliže objašnjavaju partnerstvo odgojno-obrazovne ustanove i obitelji.

Prvo poglavlje definira sam pojam partnerstva, njegovo razumijevanje, razliku između tradicionalnog i suvremenog partnerstva te važnost samog partnerstva tijekom cijelog odgojno-obrazovnog procesa.

Drugo poglavlje ovoga rada izlaže pojam roditeljstva; njegove definicije, roditeljske odgojne stilove, roditeljski angažman u odgoju i obrazovanju vlastitog djeteta u predškolskoj ustanovi te što roditelji očekuju od odgojno-obrazovne ustanove i u kojoj mjeri.

Treće poglavlje bavi se ulogom partnerstva između odgojitelja i roditelja, kako doći do kvalitetnog partnerstva, koji su to čimbenici uspješnosti te koji su uopće razlozi zbog kojih je uključenost roditelja u rad odgojno-obrazovne ustanove važna.

Četvrto, posljednje poglavlje definira kompetencije, odnosno stručnost ili sposobnosti pojedinca. Detaljnije se izlažu roditeljske i odgojiteljske kompetencije koje izravno utječu na njihovu ulogu u dječjem razvoju. Također, u ovom poglavlju ističe se važnost cjeloživotnog obrazovanja i usavršavanja odgojitelja.

1. PARTNERSTVO

Na Hrvatskom jezičnom portalu imenica „partner“ je definirana kao osoba s kojom se sudjeluje u zajedničkom poslu, kao suigrač u igri i kao osoba koja je s nekime u ljubavnom odnosu. Stoga, Kosić (2009) partnerstvo definira kao skupinu od dvoje ili nekoliko osoba koje zajedno rade kako bi postigli željeni cilj. Da bi se partnerstvo ostvarilo, nužni su partnerski odnosi, kao što je komunikacija, razmjena informacija među sudionicima i zajednički rad.

1.1 Razumijevanje partnerstva

Prema Ljubetić (2014) partnerstvo obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova smatra se vrlo važnim čimbenikom optimalnog dječjeg razvoja, a ujedno i učenja. Partnerstvo se definira kao proces, u kojem se, na temelju zajedničkog rada obitelji i odgojno-obrazovne ustanove, poboljšava socio-emocionalni, tjelesni i kognitivni razvoj djeteta.

Pod socio-emocionalnim razvojem misli se na razvijanje djetetovog odnosa prema sebi samom i prema okolini koja ga okružuje. Prvi odnos je onaj emocionalni, koji je dio naslijeđenog mehanizma iz kojeg se u prvih 6 mjeseci djetetova života razvijaju šest temeljnih emocija, a to su: strah, veselje, srdžba, tuga, gađenje i iznenađenje (Starč i sur., 2004). Upravo na temelju emocija, odnosno izražavanjem i uočavanjem istih kod drugih ljudi dijete uspijeva uspostaviti odnose s okolinom, koji s vremenom postaju sve složeniji. Prema Starč i sur. (2004, str. 34) do socijalizacije emocija dolazi na tri načina:

- „Dijete promatranjem i oponašanjem osoba u svojoj okolini uči koje situacije, predmeti, pojave trebaju izazvati pojedine emocije kao strah, radost, a koje ne.
- Socijalna okolina daje modele za oponašanje načina i intenziteta emocionalnog izražavanja. To su mimika, kretnje, govor i njihov intenzitet u izražavanju i priopćavanju drugima, npr. tuge, veselja, straha. Priopćavanje svojih emocija ujedno je i poziv drugima da sudjeluju u emocionalnom doživljaju, da ga podijele, što je pak temelj uzajamnosti, zajedničkog sudjelovanja i mogućnosti uživanja u tuđe emocije.
- Socijalnim učenjem se postiže kontrola emocija (samoregulacija). Socijalna okolina namjerno odgaja dijete, stvara mu naviku da neke emocije prikrije, da im smanji intenzitet izražavanja, odnosno da ih izražava na društveno prihvatljiv način.“

Prema Brajša-Žganec (2003) tijekom razvoja specifičnih odnosa s okolinom, najvažniji oblik razvoja je privrženost pod kojom se prvenstveno misli na privrženost djeteta odrasloj osobi; prvo majci, odnosno skrbniku. Prema toj osobi dijete izražava svoje emocije; sreću i veselje, stvara osjećaj sigurnosti u prisustvu te osobe, ali prisutni su i izljevi straha prilikom odvajanja od te osobe.

Tjelesni razvoj se prema Maleš i Stričević (1996, prema Đuranović i Klasnić, 2020) sastoji od niza anatomskih i fizioloških promjena koje se događaju od začeca do zrelosti, a rezultat je različitih čimbenika, odnosno nasljeđa; od prehrane i imuniteta do životnih uvjeta i fizičke aktivnosti. Temelj psihičkog razvoja djece je upravo njihov tjelesni razvoj, jer omogućava razvoj pokreta i savladavanje motorike, kao i niz drugih aktivnosti koje pospješuju razvoj ostalih područja dječjeg razvoja.

Kognitivni (spoznajni) razvoj se odnosi na mentalne procese pomoću kojih dijete pokušava razumjeti svijet oko sebe i prilagoditi si ga. Starc i suradnici (2004) navode kako su procesi koji su u osnovi spoznajnog razvoja u biti sposobnosti djeteta da uči o ljudima i stvarima iz okoline, a pod sposobnosti misli se na: osjet – razlučivanje osjetnih informacija, percepciju – tumačenje i interpretacija osjeta i pažnju – selekcija percepcije na temelju koje dolazi do viših procesa: mišljenje, rasuđivanje i rješavanje problema.

Upravo zbog pozitivnog utjecaja na kompletan razvoj djeteta, Ljubetić (2014, str. 8) partnerstvo određuje kao „najvišu razinu suradničkih odnosa pojedinaca iz obiteljske zajednice i vrtića/škole usmjerenih na postizanje zajedničkog cilja, a to je dobrobit djeteta. Ti suradnički odnosi odvijaju se u određenom kontekstu i imaju određeno vrijeme trajanja (za vrijeme boravka djeteta u odgojno-obrazovnoj ustanovi). Na temelju kvalitetnih partnerskih odnosa između roditelja i odgojitelja/učitelja utvrđen je visoki postotak većih akademskih i drugih općih postignuća djece (Lines i sur., 2011, prema Ljubetić, 2014).

Iako mnoga istraživanja i znanstveni radovi (Zygmunt-Fillwalk, 2011; Dunst i Trivette, 2010; Nelson i Guerra, 2009; Jeynes, 2005; Fan i Chen, 2001, prema Ljubetić, 2011) potvrđuju pozitivno djelovanje roditeljske uključenosti u odgoj i obrazovanje djece u ustanovama (vrtićima/školama) na akademska postignuća djece, utvrđena je nedovoljna suradnja obitelji i odgojno-obrazovnih ustanova. U literaturi često nailazimo na povezivanje pojma suradnje i partnerstva kao istoznačnica, međutim u pojmu suradnje izostaju određeni aspekti partnerstva; kvalitetan i

kontinuiran odnos, cilj koji je jasno definiran, kontekst i vrijeme te preduvjeti koji su nužni za ostvarivanje partnerskog odnosa (Ljubetić, 2011). Autorica Pašalic Kreso (2014, prema Ljubetić 2014.) iznosi jasnu razliku između ta dva pojma; suradnju određuje kao pojam koji njeguje i potiče razvoj površnih i formalnih odnosa koji ne pridonose kvaliteti i ne potiču promjene u komunikaciji, a dijete i njegove potencijale smješta u drugi plan. Partnerstvo, s druge strane stavlja naglasak na promjenu u odnosu prema djetetu, gledajući na njegovu ulogu u cijelom procesu pritom stavlajući njegovu dobrobit i interes u prvi plan.

1.2 Tradicionalno i suvremeno shvaćanje partnerstva

Pod pojmom „tradicionalno“ misli se na ono što se zasniva na tradiciji, što je dio tradicije, kao predaja uobičajenog (Hrvatski jezični portal). To je prenošenje znanja i iskustva sa starijih generacija na mlađe. Kao temelj tradicionalnog obilježja komunikacije između odgojitelja i roditelja u predškolskim ustanovama je tradicionalna pisana komunikacija, a pod time se prema Ljubetić (2011, str. 33) misli na:

- „Kutić za roditelje
- Letke
- Informativne i tematske roditeljske sastanke
- Individualne razgovore odgojitelja i roditelja
- Kreativne i obrazovne radionice
- Otvoreni tjedan“

Kutić za roditelje je mjesto putem kojeg je primarni cilj roditelje potaknuti na razmišljanje o sebi i svojem ponašanju, odnosno o vlastitoj roditeljskoj ulozi. Na kutiću ili oglasnoj ploči, roditelji mogu pronaći različite informacije i obavijesti o aktualnostima unutar skupine, savjete stručnih suradnika i slično (Milanović i sur., 2014). Kako naglašava autorica Ljubetić (2011), izgled samog kutića je vrlo važan segment jer svojom estetikom mora privući pažnju roditelja i potaknuti ih na čitanje. Kutić za roditelje bi se trebao nalaziti u dječjoj garderobi, a vrlo je bitno da je u razini očiju roditelja. U praksi bi se trebao mijenjati na tjednoj bazi, a poruke koje odgojitelji žele prenijeti roditeljima jasne, kratke i sažete uz naglasak da se u svakom trenutku mogu obratiti

odgojitelju vezano za ponuđene informacije. Ciljevi, prema Milanović i sur. (2014, str. 145) koje bi kutić trebao zadovoljiti su:

- da kutić afirmira djecu, njihova postignuća i razinu/stupanj rasta i razvoja;
- da kutić afirmira vrtić kao mjesto na kojem se nalaze razvojno primjereni i promišljeni poticaji;
- da kutić afirmira roditelje kao važne i jednake partnere, koji trebaju biti informirani o aktivnostima unutar skupine;
- da kutić afirmira odgojitelje prvenstveno kao ljude, ali i kao stručnjake.

Prema Hrvatskom jezičnom portalu, letak je brošura koja sadrži razne podatke koji propagiraju robu ili usluge. Međutim, u predškolskoj ustanovi letak ima za svrhu informiranje i pružanje podrške, kako odgojiteljima i stručnim suradnicima tako i roditeljima. Letak je najčešće isprintan na papiru formata A4 i podijeljen u stupce kako bi bio što pregledniji. Prema Milanović i sur. (2014., str. 147-148), moguće, ali i najčešće teme letaka su:

- o samom vrtiću; programima i aktualnostima;
- teme vezane za dječji razvoj (razvojna obilježja djece određene dobi, o igrama, poticanje razvoja određenih vještina; npr. predčitalačke vještine...);
- o specifičnostima koje se mogu pojaviti u dječjem razvoju (hiperaktivnost, agresivnost i sl.);
- kako postupati u određenim situacijama s kojima se dijete susreće (odvikavanje od pelena, dobivanje brata ili sestre, gubitak bliske osobe...);
- poticanje na primjereno ponašanje i odgoj djeteta u najboljem interesu djeteta.

Najčešći oblik suradnje između odgojitelja i roditelja je roditeljski sastanak. Prema Ljubetić (2011) glavni oblici sastanaka su informativni i tematski. Informativni sastanak se najčešće održava na početku pedagoške godine, ali i tijekom godine ako se pokaže potreba za njim. Cilj ovakvog sastanka, na početku pedagoške godine, je upoznati roditelje s razvojnim karakteristikama djece određene dobi kao i psihološkim osobinama te ih upoznati s prostorom u kojem će njihova djeca boraviti cijelu godinu. Tematski roditeljski sastanak je sastanak koji se može i ne mora organizirati u suradnji sa stručnim suradnicima, na inicijativu odgojitelja ili

roditelja. Na takvim sastancima razgovara se o određenim temama i događajima o kojima se direktno može raspraviti, izmijeniti iskustva i udijeliti savjeti.

Najprisniji oblik suradnje odgojitelja i roditelja je individualni razgovor, koji se u praksi najčešće dogovara onda kada nastane neki problem ili situacija, ili kada se treba razgovarati o posebnim potrebama i slično. Prema tome se može zaključiti kako se individualni razgovori održavaju samo vezano za neugodne teme (Milanović i sur., 2014). Individualni razgovor je dvosmjerna komunikacija između odgojitelja i roditelja, za vrijeme kojeg međusobno razmjenjuju informacije što je znak ravnopravnosti u odnosima. Informacije koje razmjenjuju pozitivne su u smislu boljeg i uspješnijeg poticanja dječjeg razvoja.

Kreativne i obrazovne radionice imaju kao svrhu bolje međusobno upoznavanje odgojitelja i roditelja te olakšavaju roditeljima i djeci uključivanje u planirane aktivnosti i programe. Kreativne radionice provode se nekoliko puta godišnje te su tematski vezane uz blagdane i svečanosti koje se obilježavaju u vrtiću. Održavaju se u sobi dnevnog boravka odgojne skupine, a atmosfera za vrijeme radionice je opuštena i vesela. Cilj je roditeljima omogućiti da vide kako njihova djeca funkcioniraju u vrtićkom okruženju, da nauče najbolje načine komunikacije s djecom te davanje prilike roditeljima da kvalitetno provode vrijeme s djecom. Obrazovne radionice zahtjevnije su u pripremi i izvedbi i zahtijevaju puno više uloženog vremena. Naglasak je na dobroj i kvalitetnoj pripremi voditelja radionice, koji osim udobnosti i tehničkih sredstava, mora osmisliti dobar pristup u radu s roditeljima (individualno, u paru, grupama). Važno je da se roditeljima jasno prezentira tema kojom se bavi na radionici. One su vješta kombinacija primjenjivanja osobnih iskustava i novih spoznaja koje se stječu iz različitih izvora. Za vrijeme radionice roditelji mogu naučiti nešto novo kroz predavanja ili tijekom diskusija. Cilj same radionice je podizanje roditeljske pedagoške kompetencije (Ljubetić, 2011).

Ljubetić (2011) navodi kako je otvoreni tjedan oblik suradnje vrtića i roditelja (obitelji) gdje su glavni akteri sami roditelji, djedovi i bake... Dolaze kao gosti u odgojnu skupinu i predstavljaju svoj posao (npr. policajac, doktor i sl.), hobije ili dolaze na druženje gdje se jednostavno igraju s djecom ili im čitaju neku bajku/priču. Ovaj oblik suradnje je za sve vrlo opušten jer se nalaze u prirodnom okruženju.

Pojam „suvremen“ je definiran kao ono/onaj koji ide u korak s vremenom (današnjicom), moderan (Hrvatski jezični portal). Upravo zato što živimo u vremenu velikih i konstantnih promjena te velikih napredaka u tehnologiji očekuje se i brži načini razmjene informacija. Da bi se komunikacija s roditeljima smatrala kvalitetnom, a samim time i partnerstvo ta komunikacija mora biti dvosmjerna što češće (Mavračić Miković, 2019). Suvremeni oblici komunikacije su oni u digitalnom obliku, a pod time se misli na:

- web stranice vrtića,
- elektronička pošta,
- društvene mreže i
- mobilne aplikacije za razmjenu poruka, audio i vizualnih sadržaja.

Za najvažnije i glavne obavijesti i informacije vezane za vrtić, korisnici/roditelji mogu se informirati posjetom web stranice vrtića koju danas gotovo svaki vrtić ima. Prema Tavas i Bilač (2011), web stranica vrtića sadrži opće informacije koje se odnose na kratku povijest vrtića, lokaciju i područne objekte, informacije o zaposlenicima te programe koje vrtić provodi. Također postoji roditeljski kutić gdje su savjeti o roditeljstvu, poučni članci i slično. Posjetom web stranice roditelji mogu dobiti osnovne informacije koje ih zanimaju, a u ponudi imaju kontakte vrtića (od telefonskih brojeva do e-adresa) na koje se mogu javiti i dobiti još detaljnije informacije.

Elektronička pošta (e-mail) je slanje i primanje poruka elektroničkim putem. Prijenos poruka ostvaruje se između dvaju računala, a u širem smislu i između telefaksa, uređaja mobilne telefonije i sl., međusobno povezanih računalnom ili telekomunikacijskom mrežom. Sadržaj poruke šalje se u digitalnom obliku, najčešće kao tekst kojemu se može pridodati i privitak, tj. slikovni, zvučni ili videozapis i sl., a razmjena je gotovo trenutačna uz neznatne troškove (Hrvatska enciklopedija). Putem elektroničke pošte moguće je roditeljima poslati informacije koje mogu biti kao obavijest ili najava nekih događaja ili kao informiranje o novostima unutar odgojne skupine. Pozitivno je što je komunikacija brza i obostrana te uvijek dostupna (preko računala i mobitela). Vrlo je važno slijediti određena nepisana pravila kada se radi o slanju elektroničke pošte, a to je prvenstveno da se pazi na određeno vrijeme/sat u koje se šalje poruka (ne u kasnim večernjim i ranim jutarnjim satima) te da poruke budu jasne i kratke, a ako postoji potreba za dužim tekstom da se pošalje kao privitak (Bubaš, 2004).

Društvene mreže su društveni medij koji povezuje ljude iz cijelog svijeta te ljudima omogućuju dijeljene sadržaja o sebi, gledanje sadržaja koji drugi objavljuju te da međusobno komuniciraju. Glavne, najpoznatije društvene mreže su Facebook, YouTube, Instagram, LinkedIn i MySpace (Grbavac i Grbavac, 2014). Zbog svoje pristupačnosti, u predškolskom odgoju najčešće se koristi Facebook koji omogućava dijeljenje sadržaja i razmjenu iskustava iz predškolske ustanove. Tako roditelji dobivaju uvid u aktivnosti koje se provode s djecom. Radi sigurnosti, odgojitelj ako otvara Facebook grupu za odgojnu skupinu radi zatvorenu grupu čiji sadržaj mogu vidjeti samo članovi, a te članove uključuje sam odgojitelj kao administrator Facebook grupe. Članovi su najčešće samo roditelji, kojima je dozvoljeno komentiranje sadržaja koji je objavljen, objavljivanje sadržaja i slanje poruke u poseban *chat* ako imaju pitanja.

Što se tiče aplikacija za razmjenu poruka, audio i vizualnih sadržaja, najpoznatije aplikacije su WhatsApp i Viber, ali postoje i mnoge druge. U vrtićima, najčešće upravo na WhatsApp-u ili Viber-u odgojitelj otvara grupu s roditeljima i tako komunicira s njima. Šalje informacije i obavijesti, fotografije i videozapise djece u aktivnostima te izvještava roditelje o radu skupine. Danas je to sve češća praksa, imati aplikaciju i tako komunicirati, međutim, kao i kod slanja elektroničke pošte važno je slijediti bonton i ne slati sadržaj (poruke, fotografije) u neprimjereno vrijeme. Također je vrlo važno prilikom slanja bilo kakvog sadržaja obratiti pažnju na smisleno, stilski i gramatički jasno izražavanje, jer odgojitelj je profesionalac koji predstavlja sebe i ustanovu u kojoj radi.

1.3 Kada partnerstvo započinje i zašto je ono potrebno

Sudionici u partnerstvu su djeca, roditelji, odgojitelji i stručni suradnici unutar odgojno-obrazovne ustanove (Slunjski, 2011). Partnerstvo započinje onog dana kada se djecu upiše u predškolsku ustanovu. Kako bi se osiguralo kvalitetno partnerstvo radi dobrobiti djeteta, na odgojitelju je da poduzme sve potrebne predradnje – organiziranje roditeljskog sastanka, upoznavanje roditelja sa sobom dnevnog boravka u kojoj će njihova djeca boraviti kao i s dnevnom rutinom koja se uspostavlja s djecom (Pintar, 2018). Također je važno roditeljima ponuditi različite oblike sudjelovanja u vrtićkom danu kako bi se osjećali kao partneri u procesu odgoja i obrazovanja djeteta unutar predškolske ustanove te je potrebno zajednički odrediti odgojne ciljeve. I od

roditelja i od odgojitelja očekuje se da jasno izraze svoje stavove i promišljanja kako bi partnerstvo trebalo izgledati te na koji način ga stvoriti i održavati.

2. RODITELJSTVO

Prema Pernar (2010) termin roditeljstva se javlja u trenutku kada se razvila ideja da su i majka i otac podjednako važni za odgoj i razvoj djeteta. Da bismo definirali pojam roditeljstva, moramo razumjeti nekoliko skupina pojmova koje treba jasno odrediti kada se proučava i želi razlikovati bit roditeljstva, oblici roditeljstva i utjecaji roditeljstva na djecu (Obradović i Čudina-Obradović, 2003).

Najprije se treba razlikovati skup pojmova koji pripadaju doživljaju roditeljstva, a to su:

- „odlučivanje za djecu,
- preuzimanje i prihvaćanje roditeljske uloge,
- svjesno ili intuitivno postavljanje odgojnih ciljeva,
- doživljaj vlastite vrijednosti zbog ulaganja napora, zbog emocionalne povezanosti i djetetova uspjeha,
- roditeljska briga, a to je rađanje djece i briga za njihovo održanje, život i razvoj,
- roditeljski postupci i aktivnosti koje roditelj poduzima kako bi ostvario roditeljske ciljeve i ispunio svoju ulogu,
- roditeljski odgojni stil, tj. emocionalno ozračje unutar kojeg se odvijaju sva međudjelovanja roditelja i djeteta“ (Obradović i Čudina-Obradović, 2003, str. 46).

Prema Nimac (2010) najvažnija uloga u životu koju pojedinac može preuzeti na sebe je upravo roditeljska uloga koja ima cjeloživotne posljedice, jer nakon što pojedinac postane roditeljem ne može to više nikada ukinuti.

Suvremeno gledište na roditeljstvo je suprotno onom tradicionalnom, kada se roditeljstvo proučavalo sa svrhom određivanja pozitivnih i negativnih utjecaja roditelja na djecu te kako je to rezultiralo na dječji razvoj. Prema suvremenom gledištu, roditeljstvo je dvosmjerni utjecaj roditelja i djeteta, jer kako roditelj utječe na svoje dijete, tako i dijete svojim ponašanjem utječe na roditelja, potičući ga na ponašanja koja mogu djelovati i pozitivno i negativno na djetetov razvoj.

2.1 Roditeljski stilovi

Prema Brajša-Žganec (2003) postoje dvije dimenzije roditeljstva, a to su emocionalnost i kontrola. Dimenzija emocionalnosti se proteže od hladnoće i odbijanja djeteta, pa sve do topline i prihvaćanja djeteta, dok se dimenzija kontrole proteže od slabe roditeljske kontrole nad dječjim ponašanjem pa do čvrste roditeljske kontrole. Upravo na temelju te dvije dimenzije roditeljstva izvodi se klasifikacija roditeljskih stilova ponašanja, a to su:

- „autoritativni roditeljski stil
- popustljivi ili permisivni roditeljski stil
- autoritarni ili autokratski roditeljski stil
- indiferentni ili zanemarujući roditeljski stil“ (Brajša-Žganec, 2003, str. 33)

Kao što je prikazano u Tablici 1, svaki od četiri opća stila roditeljstva pozitivno ili negativno utječu na kvalitetu odrastanja djeteta.

Tablica 1. Stilovi i dimenzije roditeljstva (Milanović i sur., 2014., str. 36)

Dimenzije roditeljstva	AUTORITATIVNI	POPUSTLJIVI	AUTORITARNI	RAVNODUŠNI
TOPLINA	+	+	-	-
NADZOR	+	-	+	-

Većina roditelja je uvjerena da njihovi odgojni postupci izravno utječu na to koliko će njihova djeca biti uspješna u obrazovanju, poslu, odabiru partnera i općenito životu (Milanović i sur., 2014).

Prema Milanović i suradnicima (2014) autoritativni stil odgoja je onaj u kojemu su roditelji brižljivi i osjetljivi prema svojoj djeci te im postavljaju jasno definirane granice u ponašanju i postupcima. Njihova očekivanja od djece su u skladu s dječjim uzrastom i mogućnostima, tj. sposobnostima, ali pomalo ta očekivanja podižu iznad njihove razine kako bi ih potakli na napredak. Autoritativan roditelj brine o djetetovim osjećajima i uvažava ih, objašnjava djetetu svoje odluke, ali se i savjetuje s djetetom te traži da izrazi svoje mišljenje. Roditelj nepoželjna djetetova ponašanja regulira putem postavljanja granica i putem pravila kojih se dijete sposobno

pridržavati. Kroz ovaj roditeljski stil ne samo da se djetetu osigurava pravilan razvoj, već se i roditelja potiče i ohrabruje u njegovoj ulozi. Djeca autoritativnih roditelja su nezavisna, sposobna regulirati vlastito ponašanje, emocionalno prilagođena, zadovoljna i društveno odgovorna. Kombinacijom topline i nadzora, roditelj djetetu osigurava visoku razinu samopouzdanja i socijalne kompetencije u adolescenciji (Miljković i Rijavec, 2001).

Popustljivi roditelji su oni roditelji koji su topli, puni ljubavi prema svojoj djeci i vrlo su emocionalno osjetljivi. Oni prihvaćaju svoju djecu i ohrabruju ih, ali djeci postavljaju premalo ograničenja (Brajša-Žganec, 2003). Prema Rabotek-Šarić, Sakoman i Brajša-Žganec (2002) popustljivi roditelji ne vide da ako se želi djetetu pružati osjećaj sigurnosti, njemu treba uspostaviti red i poredak, strukturu i predvidivost te da im djeca nemaju osjećaj odgovornosti i osjećaju se nesigurno što se manifestira kroz slabu kontrolu, nezrelost i agresiju kada ne dobe ono što žele.

Autoritarni roditeljski stil je onaj u kojem su roditelji zahtjevni i restriktivni, zahtijevaju disciplinu i konformiranje njihovim vrijednostima. Autoritarni roditelji djeci ne pružaju puno ljubavi i topline. Oni su vrlo strogi, a disciplinu uspostavljaju temeljem prijetnji i kaznama. Tradicionalni su u smislu da zahtijevaju od djece bezuvjetnu poslušnost i poštovanje njih kao autoriteta. Njih ne zanima ono što djeca misle i osjećaju (Brajša-Žganec, 2003).

Kod indiferentnih, odnosno ravnodušnih roditelja razina topline i roditeljskog nadzora vrlo je niska. Svojoj djeci ne pružaju pažnju, posvećuju im malo vremena, ne zanimaju se oko njih i nema emocionalne podrške, ali im ni ne postavljaju ograničenja (Milanović i sur., 2014). Takvi su roditelji zaokupljeni sami sobom i nisu zainteresirani za svoju djecu, izbjegavaju bilo kakve odnose s njima. Djeca ravnodušnih roditelja promjenjivog su raspoloženja i nemaju kontrolu nad svojim ponašanjem. Skloni su uzimanju droga, alkohola i delinkvenciji. Takav odgojni stil ne utječe pozitivno na socijalni razvoj djeteta (Miljković i Rijavec, 2001).

Na temelju prikazanih roditeljskih stilova i njihovih utjecaja na dječji razvoj može se zaključiti kako su socijalizacija emocija i socioemocionalni razvoj djeteta složeni procesi koji ovise o obilježjima okoline u kojoj dijete odrasta, ali ovisi i o njegovim individualnim karakteristikama (Brajša-Žganec, 2003). Emocionalna funkcionalnost cijele obitelji pridonosi dječjem razvoju.

2.2 Roditeljski angažman

Roditeljski angažman se definira kao želja i nastojanje roditelja da utječu na događanja u djetetovu životu, ali i da upoznaju socijalne i materijalne uvjete koji se vrednuju u odgojno-obrazovnoj ustanovi. Zato na roditelje ne treba gledati kao na pasivne primatelje uputa već kao na aktivne sudionike i promotore u ustanovi. Roditelje se potiče na snažnije i odlučnije djelovanje u interesu unaprjeđenja odgojno-obrazovnog sustava (Ljubetić, 2014).

Roditeljima je potrebno omogućiti sudjelovanje u svim aspektima djelovanja ustanove, odnosno treba na njih gledati kao na ravnopravne sudionike odgojno-obrazovnog procesa. Kako bi se to realiziralo, potrebno je poduzeti određene preduvjete, kao npr. razvoj pedagoških kompetencija kod odgojitelja.

Easen i suradnici (1992, prema Ljubetić, 2014) predlažu neku vrstu participacijskog pristupa, odnosno odnos u kojemu se razmjenjuju informacije i kojega se naziva „razvojnim partnerstvom“. Dobar primjer pozitivnog utjecaja roditeljskog angažmana je u praksi Reggio dječjih vrtića koji njeguju aktivno sudjelovanje roditelja i smatraju to integralnim dijelom obrazovnog iskustva (Amirali Jinnah i Henley Walters, 2009).

Prema Rinaldi (2006) moguće je ostvariti partnerstvo (interakciju i komunikaciju) s obitelji na nove načine, kao npr.:

- sastanci s roditeljima prije upisa radi selekcije; sastanci s roditeljima novoupisane djece u lipnju kako bi se upoznali prije početka polaska djece u jaslice u rujnu;
- intervjui s roditeljima prije polaska u jaslice (radi informiranja odgojitelja, umirivanja roditelja te ponašanje odraslih tijekom prvih dana djeteta u jaslicama);
- roditelji borave u skupini tijekom inicijalnog perioda (dužina boravka ovisi o potrebi djeteta, roditelja i odgojitelja);
- otvoreni sastanci za razne diskusije s raznim temama, radionice i svečanosti na kojima svi aktivno sudjeluju i pozvani su ne samo roditelji s djecom već i cijela obitelj, prijatelji...
- dnevni i višednevni izleti, posjeti domovima same djece te dani koje roditelji provode u jaslicama po prethodnom dogovoru.

Praktičari su ti koji promiču kvalitetno partnerstvo s obitelji na temelju promišljenih, sustavnih i uspješnih aktivnosti koje provode u odgojno-obrazovnim ustanovama. Zbog visoke razine partnerstva u takvim ustanovama, rezultat su visoka dječja postignuća, ali potiče se i razvoj roditeljskih kompetencija.

Roditelji se na različite načine uključuju u odgoj i obrazovanje svoje djece. Neki podupiru svoju djecu i izravno se uključuju u aktivnosti unutar ustanove i to rade u skladu s očekivanjima odgojitelja/učitelja, dok se uključenost nekih roditelja možda jasno ne vidi ali oni djeluju i sudjeluju na svoj način. Ljubetić (2014) naglašava važnost roditeljskog angažmana kao izuzetan značaj za uspjeh djeteta.

2.3 Roditeljska očekivanja

Prvi djetetov učitelj i središte njegova života je obitelj o kojoj ovisi u svim aspektima svoga života. U njoj se dijete osjeća sigurno i zaštićeno te se na nju oslanja u svom tjelesnom, kognitivnom i socio-emocionalnom razvoju. Prema Petrović Sočo (1995) suvremene obitelji se ne mogu same suočiti sa složenim zadacima podizanja i odgajanja djece pa im je potrebna potpora i briga zajednice kojoj pripadaju. Jedno od prvih socijalnih okruženja u kojem se dijete nađe, uz obitelj, je upravo predškolska ustanova koja bi trebala roditelje podržati i usmjeravati u odgoju djece.

Kako bi dijete dobilo najveće dobro, potrebno je izraditi program koji traži zajednički rad mnogo ljudi; razmjenu iskustava, dijeljenje talenata, znanja i energije. Zajedno s odgojiteljima, roditelji mogu birati vrstu odgojno-obrazovnog iskustva koju žele za svoju djecu u predškolskom programu te mogu biti uključeni izravno u njega.

Roditelji smatraju da je životni uspjeh u budućnosti izravan produkt znanja koje dijete stječe. No, roditelji nemali broj puta imaju različite ideje o tome što i na koji način djeca trebaju učiti. Roditelji često imaju i različita poimanja o tome što je uspjeh te što je djeci potrebno za postizanje istog. Osim toga, razlikuju se i mišljenja o tome što roditelji i obrazovna ustanova trebaju činiti kako bi poduprli dječji razvoj i učenje. No, bez obzira na sve, svima je ista motivacija, a to je dječji uspjeh. Iz tog razloga su autori Fan i Chen (2010, prema Ljubetić 2014, str. 89) definirali pet dimenzija roditeljstva:

- „obrazovna očekivanja,
- razgovor s djecom o školi,
- nadzor,
- roditeljsko sudjelovanje u aktivnostima,
- ostalo (opće) roditeljsko sudjelovanje“.

Od ovih pet dimenzija, roditeljska očekivanja za obrazovanje djece su najjači predikatori akademskog uspjeha djece.

Prema Okagaki i Bingham (2010, prema Ljubetić, 2014) važno je napomenuti kako se roditeljska očekivanja razlikuju s obzirom na rasne i etničke grupe, ali i da su ta očekivanja ovisna o roditeljskom obrazovanju, zanimanju i statusu u društvu. Bolji akademski uspjeh pokazuju djeca čiji su roditelji aktivno uključeni u njihov odgojno-obrazovni proces u ustanovama.

Roditelji žele najbolje za svoje dijete, pa tako očekuju i od predškolske ustanove da djetetu pruži sve ono što on sam kao roditelj pruža djetetu u obiteljskom domu. Nerijetko dolazi do neslaganja zbog nerealnih očekivanja od strane roditelja, jer odgojitelj se ne može posvetiti individualno samo jednom djetetu na duži vremenski period, nego i druga djeca u odgojnoj skupini traže pažnju i podršku odgojitelja. Iz tog razloga važno je uspostaviti partnerstvo na temelju kojeg će i roditelji i odgojitelji znati što se događa i što treba u određenom trenutku s djetetom.

3. ULOGA PARTNERSTVA ODGOJITELJA I RODITELJA

Partnerstvo smo već definirali kao proces u kojem se zajedničkim radom roditelja i odgojno-obrazovne ustanove potiče i poboljšava socio-emocionalni, tjelesni i kognitivni razvoj djeteta. Veliki naglasak u partnerstvu se stavlja na komunikaciju između odgojitelja i roditelja kako bi se osigurao svakom djetetu primjeren odgoj. Partnerstvo se ostvaruje tijekom boravka djece u vrtiću, a cilj je taj boravak učiniti što ugodnijim.

3.1 Od suradnje do partnerstva

Ljubetić (2014) ističe da se u domaćoj literaturi pojam „suradnja“ poistovjećuje s pojmom „partnerstvo“, ali da ta dva pojma nisu istoznačnice. Kod suradnje izostaju neki aspekti partnerstva, kao npr. njegovanje kvalitetnog i dugotrajnog odnosa te jasno definiran i konkretiziran zajednički cilj. Također, suradnja ne uključuje preduvjete koji su potrebni u realizaciji partnerskog odnosa. Zato autorica iznosi ključne pojmove koji definiraju partnerstvo, a to su:

- „odnos (suradnja),
- odgovornost (zajednička),
- zajednički cilj (specifičnost),
- distribucija moći (ravnopravnost),
- kvalitetna komunikacija (harmonija, pregovaranje, konsenzus),
- energija (djelovanje) uložena u ostvarivanje postavljenog cilja“ (Ljubetić, 2014, str. 8).

Pašalić Krešo (2004, prema Ljubetić, 2014) iznosi jasnu razliku između suradnje i partnerstva, tvrdeći kako suradnja njeguje formalne i površne odnose koji ne mogu pridonijeti promjeni, dok partnerstvo potiče promjene, posebno u odnosu prema djetetu, tj. u percepciji njegove uloge i dobrobiti.

Kako bi bila jasnija razlika između pojmova „suradnja“ i „partnerstvo“, tablica 2 prikazuje temelje funkcioniranja suradničkih i partnerskih odnosa između roditelja, odnosno obitelji i odgojno-obrazovne ustanove.

Tablica 2. Razlike između suradnje i partnerstva obitelji i odgojno–obrazovne ustanove (Ljubetić, 2014)

ČIMBENICI	SURADNJA OBITELJI I ODGOJNO-OBRAZOVNE USTANOVE	PARTNERSTVO OBITELJI I ODGOJNO OBRAZOVNE USTANOVE
<p style="text-align: center;">RODITELJI</p> <p style="text-align: center;">ODGOJNO-OBRAZOVNO OSOBLJE (ODGOJITELJI/UČITELJI/STRUČNI SURADNICI)</p> <p style="text-align: center;">CILJEVI/ZADAĆE/INTERESI</p> <p style="text-align: center;">SENZIBILITET ODGOJNO-OBRAZOVNOG OSOBLJA</p> <p style="text-align: center;">ODNOSI</p> <p style="text-align: center;">KOMUNIKACIJA</p>	Percipiraju se kao „druga strana“ u odgoju djece.	Percipiraju se kao prvi „učitelji“ dvoje djece.
	Povremeno se uključuju u aktivnosti ustanove.	Uključeni su u sve aktivnosti ustanove.
	Nedostatno informirani o svojim pravima/obvezama u svezi partnerstva s ustanovom.	Dobro informirani o svojim pravima/obvezama u svezi partnerstva s ustanovom.
	Dolaze u ustanovu po pozivu i/ili u točno određeno vrijeme (npr. dovođenje i odvođenje djece iz dječjeg vrtića).	Dobrodošli su u ustanovu bez ograničavanja vremena boravka u njoj.
	Nedostatno osposobljeni tijekom formalnog obrazovanja za izgradnju partnerskih odnosa s obiteljima.	Osviješteni i informirani o važnosti te kvalitetno osposobljeni za izgradnju partnerskih odnosa s obiteljima.
	Pomanjkanje interesa za unaprjeđivanje kompetencija u području partnerstva.	Pojačani interes za unaprjeđivanje kompetencija u području partnerstva.
	Pojedinačni, jednosmjerni, interesi „dviju strana“.	Opći, posebni, dvosmjerni, u fokusu djeteta i njegova dobrobit.
	Nedostatno senzibilizirani za potrebe obitelji.	Izrazito senzibilizirani za potrebe obitelji.
	Hijerarhijski pozicionirani – roditelji imaju niži rang u odnosu na odgojno – obrazovno osoblje u ustanovi.	Ravnopravni – roditelji partneri odgojno – obrazovnom osoblju u ustanovi.

INICIJATIVA MOTIVACIJA AKTIVNOSTI OBITELJI I USTANOVE OBITELJ – USTANOVA – LOKALNA ZAJEDNICA	Rijetka, nedostatno otvorena, površna i gotovo u pravilu javlja se s pojavom teškoća u djetetovu učenju i/ili ponašanju.	Kontinuirana, otvorena, iskrena, podržavajuća, ravnopravna.
	U pravilu, inicijativu ima ustanova.	Inicijativa je obostrana i nadopunjujuća.
	Niska razina intrinzične motiviranosti za izgradnju partnerstva; suradnja najčešće „prigodničarska“ (teškoće s djecom, financijska pomoć, obveze prema ustanovi).	Visoka razina intrinzične motiviranosti za izgradnju i unaprjeđivanje partnerskih odnosa na svim poljima odgojno – obrazovnog rada.
	Najčešće usmjerene, na informiranje o djetetovim postignućima; instruiranje roditelja za pružanje pomoći djetetu oko domaćih zadaća.	Aktivno sudjelovanje u izgradnji kurikulumu ustanove (planiranje, zajednički rad, evaluacija).
	Percipiraju se kao odvojeni sustavi koji autonomno funkcioniraju i samo povremeno i po potrebi surađuju.	Percipiraju se kao međusobno povezani sustavi u stalnoj interakciji i međudjelovanju.

Na temelju tablice 2, može se zaključiti kako u partnerskim odnosima, i obitelji i odgojno-obrazovne ustanove u centar pozornosti stavljaju dijete, njegovu dobrobit i potrebe. Obje strane imaju iste ciljeve, interese i zadaće, odnosno vidljivo je kako je i jednoj i drugoj strani važna maksimalna međusobna podrška upravo radi postizanja određenih ciljeva koji su u najboljem interesu djeteta.

3.2 Čimbenici uspješnog partnerstva

Postoji mnogo čimbenika koji utječu na partnerstvo koje se želi uspostaviti između odgojno-obrazovne ustanove i obitelji; kao npr. stavljanje partnerstva kao prioritetnom domenom, planiranje dobrobiti, proaktivnost i ustrajnost u partnerskim odnosima s roditeljima, upotrebljavanje bez zadržke svih komunikacijskih strategija, kao i individualiziranje načina uključenosti svake obitelji te drugi čimbenici. Međutim, autorica Ljubetić (2014, str. 30) naglašava četiri osnovne skupine čimbenika:

- „Dijete u fokusu
- Konstruktivnost
- Jasnoća i konkretnost
- Kontinuitet“

3.2.1 Dijete u fokusu

Najveći interes kod roditelja je upravo onaj vezan za specifične informacije koje su vezane za njihovo dijete. Ljubetić (2014) smatra da se roditeljima treba omogućiti razumijevanje i učenje načina na koje njihova djeca razvijaju svoje vještine i ispunjavaju potencijale. Tako će moći prepoznati, ali i podupirati napredak svog djeteta. Kako bi se kod roditelja uklonio strah od ocjenjivanja i prosuđivanja od strane odgojitelja ili roditelja potiče se roditelje da se fokusiraju na svoje dijete, na njegova postignuća i dobrobit. Holističko shvaćanje djeteta je ono čemu se treba težiti, jer u komunikaciji vezanoj za dijete ne može sve uvijek biti pozitivno, ali argumentiranim isticanjem djetetovih snaga i slabosti se postiže ravnoteža. Kako bi se kod roditelja stvorio osjećaj prihvaćenosti, važnosti i ravnopravnosti u partnerstvu potrebno im je stvoriti prilike za razmjenu zapažanja o djetetu s odgojiteljima/učiteljima, o njegovim uspjesima, ali i teškoćama s kojima se suočava (Ljubetić, 2014).

3.2.2 Konstruktivnost

Najveća zainteresiranost roditelja je za informacijom koja je korisna i značajna te ima praktičnu primjenu. Roditelj ako nije upoznat s primjerenim strategijama za unaprjeđenje djetetova učenja ili ako ne zna uzrok/posljedicu, nije u mogućnosti dijete nagraditi ili mu pomoći popraviti uspjeh/neuspjeh (Ljubetić, 2014). Korisnost i usmjerenost unaprjeđenju i razvoju djeteta leži u konstruktivnoj komunikaciji i dvosmjernoj razmjeni informacija. Kako bi ostali pozitivni u svojoj roditeljskoj ulozi i prema svom djetetu, roditelji teže nedvosmislenom i pozitivnom dijalogu u kojem se smanjuje vjerojatnost interpretacije komentara kao osuđujućih i neprihvatljivih. Razmjenom konstruktivnih informacija potiče se kvalitetna rasprava između roditelja i odgojitelja, ali i između roditelja i djeteta jer roditelj konstruktivno komunicirajući s odgojiteljem uči konstruktivno komunicirati sa svojim djetetom.

3.2.3 Jasnoća i konkretnost

Jasne upute i konkretne strategije za unaprjeđenje djetetova učenja i prosocijalnog ponašanja koje se daju obiteljima najviše pridonose podupiranju djetetova razvoja. Živimo u dinamičnom svijetu u kojem su i roditelji i odgojitelji preokupirani **svojim** profesionalnim i obiteljskim obavezama pa im ni ne ostaje dovoljno vremena za nagađanje i pretpostavljanje. Zato su konkretne upute kod roditelja dobrodošle jer im omogućavaju trenutnu praktičnu primjenu. Kako bi se djelovanje roditelja prema djetetu poboljšalo koriste se jasne i konkretne, s minimalno teksta upute (bilo pismeno ili usmeno prenesene) koje će povećati učinkovitost i odgovornost roditelja. Posebnu pozornost praktičari moraju posvetiti upravo ovom aspektu komunikacije jer će ta jasnoća u izričaju smanjiti neke od mogućih prepreka koje se mogu pojaviti zbog različitog obrazovanja odgojitelja i roditelja (Ljubetić, 2014).

3.2.4 Kontinuitet

Kako bi se ostvareno partnerstvo održalo, obiteljima je potrebna kontinuirana komunikacija i razmjena informacija. Na odgojiteljima i učiteljima je da svojom proaktivnošću potiču komunikaciju s roditeljima tijekom, ne samo pedagoške godine nego i cijelog odgojno-obrazovnog ciklusa. Ljubetić (2014) naglašava kako se time potiče ostvarivanje kooperativnog ozračja te je stalni podsjetnik važnosti međusobnog partnerstva.

Na temelju navedenih čimbenika i njihovim međusobnim udruživanjem doći će do željenog partnerstva koje će biti za dobrobit djeteta i njegova razvoja. Djelovanje *Udruge za suradnju akademskog, socijalnog i emocionalnog učenja* (CASEL, 2003, prema Ljubetić, 2014) temelji se na uvjerenju stvaranja partnerstva kroz sljedeće čimbenike: dijete u fokusu, konstruktivnost, jasnoća i konkretnost te kontinuitet. Udruga je iznijela pet grupa vještina koje je vrlo poželjno njegovati i razvijati i u obitelji i u odgojno-obrazovnoj ustanovi istodobno. To su:

- „Samosvjesnost – posjedovanje jasne i realistične percepcije svojih sposobnosti i prepoznavanje vlastitih emocija.
- Samoupravljanje – sposobnost upravljanja emocijama i stresom, kontroliranje impulsa, vježbanje discipline i postizanje ciljeva.
- Socijalna svjesnost – sposobnost doživljavanja empatije i poštovanja drugih, aktivno sudjelovanje u odnosima s različitim od sebe i poštivanje različitosti.
- Vještine odnosa – sposobnost sudjelovanja u zdravim, kooperativnim i brižnim vezama koje odolijevaju negativnim društvenim pritiscima i koje uspješno rješavaju konflikte.
- Odgovorno donošenje odluka – zrelo donošenje odluka na temelju širokog uvida u relevantne faktore, predviđanje i evaluiranje mogućih posljedica određenog čina te preuzimanje odgovornosti za svoje odluke“ (Albright i Weissberg, 2010, prema Ljubetić, 2014, str. 48).

Na temelju ovih grupa vještina može se izraditi uporišni program koji bi bio namijenjen odgojiteljima, učiteljima, roditeljima, ali i djeci kako bi se osvijestila važnost stjecanja ovih životnih vještina. Upravo kroz zajedničko djelovanje odgojitelja i roditelja djeca imaju veliku

šansu steći ove osobine koje su ujedno i temeljne za sretan, produktivan i uspješan život pojedinca. Kao logičan slijed kvalitetnih i odgovornih izbora i odluka je stjecanje akademskih kompetencija (Ljubetić, 2014).

3.3 Razlozi za uključivanje roditelja

Kada su roditelji uključeni u rad odgojno-obrazovne ustanove, njihov stav o ustanovi i njenom osoblju je puno snažniji i jasniji na temelju čega je bolje razumijevanje između roditelja i odgojitelja i njihovih uloga u razvoju djeteta (Smrekar, Cohen-Vogel i Lee, 2010). Na temelju istraživanja o kojima izvješćuje autorica McDermott (2008, prema Ljubetić, 2014) vidljivo je kako su roditelji, ako im je omogućeno sudjelovanje u odgojno-obrazovnoj ustanovi, vrlo aktivni i angažirani u radu ustanove, ali postaju aktivni i u lokalnoj zajednici. Tada oni postaju pravi inicijatori i zagovornici interesa svoje djece, tako nadilazeći neka ograničenja koja su im nametnuta zbog nepoticajnog okruženja.

Roditeljski potencijal ostaje neotkriven ako u odgojno-obrazovnoj ustanovi ne postoji osoba (profesionalac) koja će potaknuti i omogućiti roditeljsku inicijativu i sudjelovanje. Time što se roditelje ohrabruje da se zalažu za interese djece dovodi do pozitivnog učinka na djecu, odgojno-obrazovnu ustanovu, ali i lokalnu zajednicu. Međutim, važno je istaknuti da sudjelovanje roditelja ima i pozitivan učinak na njih same, na njihovo roditeljstvo i to kroz:

- podizanje samopouzdanja,
- zadovoljstvo samim sobom kao roditeljem,
- sigurnost u sebe i svoju roditeljsku ulogu,
- kompetentnost (Ljubetić, 2014).

Također, izravna korist roditeljskog uključivanja u odgoj i obrazovanje djeteta u ustanovi je i stvaranje prilike za rano otkrivanje eventualnih odstupanja od očekivanoga u ponašanju ili razvoju djeteta. Tako pravodobnim djelovanjem odrasli (roditelji i profesionalci) kroz međusobno partnerstvo pomažu djetetu da prevlada trenutne poteškoće te ga zajedno vode ka cilju, pritom ga ohrabrujući i podržavajući (Ljubetić, 2014).

Roditelji ponekad imaju potrebu povremeno dobiti specifična znanja i vještine kako bi si olakšali roditeljsku ulogu, stoga su stručno vođenje i pomoć, pogotovo kada se radi o mlađoj djeci, velika podrška u obavljanju iste.

4. KOMPETENCIJE

Prema Hrvatskom jezičnom portalu, pojam „kompetencija“ se definira kao priznata stručnost, odnosno sposobnost kojom pojedinac raspolaže – „stručna kompetencija“. Autor Mijatović (2000) kompetenciju definira kao osobnu sposobnost djelovanja temeljenu na vještinama, znanju i sposobnostima, a osoba to može pokazati formalnim i neformalnim načinom. Stručne kompetencije odgojitelji stječu tijekom pedagoške naobrazbe i stalnim stručnim usavršavanjima. Također se može reći kako je kompetencija način na koji odgojitelj obavlja svoju profesionalnu dužnost, a to je odgoj i obrazovanje djece. Prema Cameron (2009) pojam „kompetencija“ je sveprisutan u području predškolskog odgoja i obrazovanja, a odnosi se na sve ono što se radi kao praktični dio rad, tj. vezano je za svu odgovornost u praksi. Autorica iznosi kako pojam ima minimalno dva značenja - jedno se odnosi na „skup znanja, vještina i stavova“ koje su dio određenog profesionalnog područja, dok se drugo odnosi na „pristup spoznaji i njezinom razvoju u određenom području“ (Cameron, 2009, str. 2)

Kompetencije uključuju određene standarde koje bi svaki praktičar trebao doseći u svome radu, odnosno praksi. Gómez Palacios (2012, str. 260) ističe kako „odgoj aktualizira, razvija i proširuje prirodne funkcije ljudskoga bića.“ Na temelju odgoja osoba postaje kompetentna, tj. ona upravlja kompetencijama iznad svojih izvornih granica. Odgojem se djeluje na urođene kompetencije koje svaka osoba ima, to su mogućnosti koje može razvijati. Postoje tri mogućnosti za odgojem s kompetencijama:

- „razvijanje
- proširivanje
- nadilaženje“ (Gómez Palacios, 2012, str. 260).

Razvijanje je odgojni postupak koji se odnosi na odgoj koji pridonosi razvoju već postojećih funkcija u ljudskim bićima. Najbolji primjer je primjeren jezični odgoj koji će razviti urođenu kompetenciju govora i pisanja.

Proširivanje je odgojni postupak kojim se proširuje određena kompetencija. Tu se stječu sposobnosti koje obogaćuju kompetenciju. Na primjeru jezika; govora i pisanja, pomoću odgoja ne samo da se razvija neki jezik, nego se ta sposobnost može proširiti uz pomoć novih sastavnica,

npr. komunikacija na različite načine, poznavanje više jezika, razvoj vlastitog stila izražavanja i sl.

Nadilaženje je odgojni postupak kojim se postiže dostizanje nove razine kompetencije koja premašuje njezinu materijalnost. Na primjeru jezika to bi se odnosilo na učenje raznih oblika izražavanja u multikulturalnom svijetu, usvajanje raznih oblika inkluzivne komunikacije i sl.

Znanost stavlja razna pedagoška pomagala pred odgojitelje koje je potrebno upoznati i produbiti. Rano djetinjstvo je osjetljivo razdoblje djetetova razvoja i u toj fazi ono tek počinje formirati svoje stavove i vrijednosne orijentacije, stoga je na odgojiteljima i roditeljima da na kvalitetan način potiču njegov razvoj.

4.1 Kompetentan roditelj

Ljubetić (2007) ističe kako se termin roditelj odnosi na majku i/ili oca, pa se može govoriti o majčinstvu i/ili očinstvu, ali o roditeljstvu kao o skupnom pojmu. Postoje dva tipa roditelja, to su biološki i socijalni. Biološki roditelji su oni od kojih dijete nasljeđuje psihološke i fizičke karakteristike, dok socijalni roditelji ne moraju biti biološki, ali oni su ti koji odgajaju dijete i brinu se o njemu. Sami pojam roditeljstva uključuje i osjećaje, misli i postupke roditelja prema djetetu.

Svaki pojedinac koji si želi osigurati mjesto u društvu mora udovoljavati očekivanjima i pratiti aktualne trendove, ali mora biti i usmjeren na konstantno preispitivanje i unaprjeđenje svojih kompetencija u svim aspektima djelovanja. U suvremenom društvu, svi savjeti, upute i pritisak koji se vrši na roditelje čine roditeljstvo jednom od najtežih i najsloženijih životnih zadaća. Prema Ljubetić (2014) roditelj suvremenog doba prisiljen je kontinuirano učiti, mijenjati sebe i unaprjeđivati svoje kompetencije kako bi mogao biti na odgovornoj roditeljskoj razini. Jedan od izazova roditeljstva je pokušavanje davanja odgovora na pitanje: „Jesam li ja roditelj kakav želim biti?“. Da bi si odgovorio na to pitanje, roditelj mora imati jasnu sliku roditeljstva kakvo želi postići. Ako je roditelj svjestan svoje uloge i vjeruje kako je njegov cilj utjecati na dijete te stvoriti od djeteta odgovornu, vedru i suosjećajnu osobu, onda je vrlo važno da se on sam ponaša u skladu s tim uvjerenjem (Jurčević Lozančić i Kunert, 2015).

Milanović i suradnici (2000) ističu kako je kompetentan roditelj onaj koji smatra da ima kontrolu nad svojom roditeljskom ulogom i u odnosu s vlastitim djetetom, na temelju čega se ugodno osjeća kao roditelj. Na roditeljstvo gleda kao na izazov koji ne nadilazi njegove sposobnosti/kompetencije jer posjeduje potrebne vještine za tu ulogu, a ta uloga mu pruža zadovoljstvo i osjećaj uspješnosti.

Tablica 3 opisuje atribute, odnosno sposobnosti koje bi, da ih svaki roditelj posjeduje, olakšale njihovu ulogu i učinile ju još uspješnijom.

Tablica 3. Karakteristike kompetentnog roditeljstva i skrbi o djeci (Ljubetić, 2014, str. 96-97)

ČIMBENICI	SPOSOBNOSTI POTREBNE ZA USPJEŠNO RODITELJSTVO
BRIGA O SEBI	▪ sposobnost brige za sebe (fizička, psihička...)
	▪ aktivno hvatanje u koštac s problemima i sposobnost vođenja
	▪ uvjerenje da pojedinac ima utjecaj
	▪ niska tjeskobnost i odsutnost depresije ili niska razina depresije
	▪ sposobnost autonomnog funkcioniranja i posjedovanja kapaciteta za suživot
	▪ sposobnost nošenja sa stresom i toleriranje svakodnevnih frustracija
	▪ sposobnost donošenja odluka samostalno ili u dogovoru
	▪ sposobnost razumnog prihvaćanja roditeljskih iskustava
	▪ očekivana socijalizacija, sposobnost planiranja roditeljske uloge
	▪ psihičko zdravlje, dobar osjećaj, neiscrpljenost
	▪ nenasilnost
RAZUMIJEVANJE	▪ zaposlenje – ako je potrebno i ako su zadovoljene djetetove potrebe
	▪ sposobnost prepoznavanja i razumijevanja djetetovih tjelesnih, psihičkih, socijalnih, intelektualnih i duhovnih potreba
	▪ znanje o vlastitom djetetu i djetetovu razvoju
	▪ sposobnost razumijevanja kako iskustva, socijalni odnosi i kultura oblikuju pojedinčeva uvjerenja i osjećaje
	▪ sposobnost reflektiranja djetetovih emocija i sposobnost empatije
	▪ sposobnost za otvorenu i djelotvornu komunikaciju

ODGOJ	▪ sposobnost za strpljivost i toleranciju
	▪ želja za uključenosti, predanost roditeljskoj ulozi
	▪ sposobnost za pokazivanje topline, prihvaćanja, poštovanja
	▪ sposobnost građenja odnosa temeljenih na povjerenju, savezništvo
	▪ sposobnost održavanja rutine, visoke moralne razine, tradicije
MOTIVACIJA	▪ sposobnost podržavanja i olakšavanja učenja drugih
	▪ sposobnost prisjećanja prošlih događaja s ciljem boljeg predviđanja budućih akcija (suzdržanost)
	▪ sposobnost planiranja, supervizije i nadgledanja djece
	▪ sposobnost pružanja strukture, vođenja i topline
VOĐENJE	▪ sposobnost predviđanja situacije ili problema i sposobnost njihova rješavanja; sposobnost prepoznavanja potrebe za moći
	▪ sposobnost rješavanja problema i stvaranja „oluje mozga“ mogućih opcija
	▪ sposobnost balansiranja između potrebe za moći i prilagođavanja ponašanja u odnosima
ZASTUPANJE	▪ biti zaštitnik i posrednik u interesu djeteta
	▪ sposobnost za razgovor o nečijem osobnom iskustvu
	▪ sposobnost zauzimanja za sebe i ostale o kojima skrbi, locirati moguće izvore problema i tražiti pomoć
	▪ zadovoljstvo brakom
ČIMBENICI IZRAVNO VEZANI ZA KOMPETENTNO RODITELJSTVO	▪ izostanak nasilja u obitelji i okruženju
	▪ socijalna potpora važnih „drugih“, prijatelja, zajednice i društva
	▪ kontakti s drugima, odsutnost izolacije
	▪ podupiruće radno okruženje
	▪ postojanje socijalne potpore kad su primanja niska

Da bi se roditeljstvo smatralo uspješnim, bitan je stav roditelja prema djetetu, odnosno njihovo shvaćanje djeteta kao individue s vlastitim osjećajima, potrebama i željama. Te potrebe i želje bi roditelji trebali moći prepoznati, uvažiti i djelovati u skladu s time. Cilj roditeljstva je sretno,

zadovoljno i ispunjeno dijete, ali i zadovoljan roditelj. Stoga, na roditeljstvo treba gledati kao na proces koji od roditelja traži prilagođavanje, rast i sazrijevanje, ali i konstantno učenje novih vještina, kao što su primjerena komunikacija, pregovaranje, nenasilno rješavanje problema, vođenje i dr. kako bi taj proces roditeljstva nesmetano teкао.

4.2 Kompetentan odgojitelj

Suvremeno društvo, koje tehnološki, socijalno i ekonomski napreduje, stvara nova očekivanja usmjerena na odgojitelja i odgojno-obrazovnu ustanovu. Kao što je već istaknuto, rano djetinjstvo ima značajnu ulogu u djetetovom cjelokupnom razvoju, a odgojitelj, kao i roditelji ima izravnu ulogu u tom razvoju. Šagud (2006) ističe kako odgojitelj ima veoma snažan utjecaj na prepoznavanje djetetovih potencijala i razvijanje istih te može poticati ili ograničavati njegov razvoj odgovarajućom praksom. Postmoderno društvo smatra kako je svaki pojedinac odgovoran za sebe i svoje postupke, a rezultat toga je pojačan interes i gledanje odgovornosti odgojiteljske profesije upravo zbog njihove uloge u procesu učenja, odnosno poučavanja djece od najranije dobi.

U procesu odgoja, na dijete odgojitelj ne djeluje samo riječima nego cjelokupnim svojim ponašanjem i svojom osobnošću. Kroz svakodnevnu komunikaciju na dijete se utječe ne samo onime što mu se govori već i načinom na koji mu se govori. Komunikacija nije samo verbalna i neverbalna, odnosno izravno obraćanje djetetu nego odgojitelj komunicira i posredno, oblikujući čitavo odgojno-obrazovno ozračje. Pod time se misli na organizaciju prostora sobe dnevnog boravka, ponudu materijala za aktivnosti, postavljanjem granica, tj. uvođenje pravila za primjereno ponašanje i slično. Odgojiteljeva pedagoška i psihološka znanja su potrebna za kvalitetan pristup djeci, ali njihovo samo poznavanje nije garancija da će taj pristup doista biti kvalitetan. Obrazovanjem, stručnim usavršavanjima i dodatnim edukacijama odgojitelj nadograđuje svoja teoretska znanja, ali najvažniji aspekt odgojiteljeve prakse je upravo samosvjesnost i prepoznavanje vlastite kvalitetne prakse. Pravo unaprjeđenje odgojno-obrazovne prakse započinje kada odgojitelj prepoznaje, otkriva i osvještava svoj odgojni pristup, odnosno svoje stvarne kvalitete u radu s djecom (Slunjski, 2003).

Važan preduvjet kvalitetne prakse je odgojiteljevo poznavanje osobina i psiholoških uvjeta razvoja djeteta predškolske dobi, odnosno poznavanje njihovih individualnih razvojnih potreba. Kvaliteta rada ovisi i o odgojiteljevu očekivanju od djece, tj. što odgojitelj misli o djeci s kojom radi – odgojiteljeva slika o djetetu (Slunjski, 2003). Na temelju povjerenja u djetetove sposobnosti, odgojitelj će djetetu omogućiti aktivnosti kroz koje će ono svakodnevno razvijati i usavršavati svoje kompetencije. Zato možemo reći kako razvoj djeteta ovisi o odraslima, ali taj razvoj teče individualno, jer je dijete autor svoga razvoja kojega se ne može unaprijed isplanirati, ali ga se može poticati i usmjeravati u skladu s djetetovim mogućnostima.

Kao što je već naglašeno, samo pedagoško znanje za kvalitetan rad odgojitelja nije dovoljno. Na dijete se djeluje čitavom svojom osobom, odnosno ne samo znanjem već i onime što jesmo. Slunjski (2003) u tom pogledu iznosi devet ličnosti koje svaki odgojitelj posjeduje, ili treba posjedovati kako bi sam sebe razvijao i tako kvalitetnije podržao razvoj i odgoj djece, a to su:

- da je **perfekcionista** koji teži urednosti, točnosti, temeljitosti i da je savjestan;
- **pomagač** koji je emocionalan, topao, blizak i želi zadovoljiti djetetove potrebe;
- **ambiciozan** - uporan i kompetentan te mu je cilj ostvarivanje rezultata i postignuće djeteta;
- **kreativac** u radu, originalan i maštovit, podržava djecu u njihovoj kreativnosti i različitosti;
- **intelektualac** koji kontinuirano uči razumjeti svijet oko sebe te potiče intelektualni razvoj djeteta različitim načinima poučavanja;
- biti **principijelan**, odnosno dosljedan i savjestan, koji djecu usmjerava k svjesnosti o važnosti poštivanja normi i pravila;
- **hedonist**, odnosno fleksibilan i zainteresiran za sve novo;
- **strogi šef** koji je pravedan i dominantan, teži disciplini i dominaciji nad djetetom kada je to potrebno;
- te **miroljubiv**, odnosno smiren i strpljiv koji potiče kod djece miroljubivost.

Spoj ovih devet ličnosti daje osobnost, a u toj osobnosti neke od ličnosti su dominantnije od drugih pa tako ljudi i djeluju sljedeći više svoju dominantnu stranu – zato jesmo i svi različiti kako u privatnom tako i u profesionalnom aspektu svog života.

Prema Šagud (2006, str. 13), za razvoj profesionalnih kompetencija budućih odgojitelja nužno je:

- „poznavanje materije, osnovnih koncepcija, strukture i istraživanja djetetova razvoja i odgoja
- poznavanje osnovnih zakonitosti djetetova učenja, prepoznavanje njegovog individualnog intelektualnog, socijalnog, emocionalnog i tjelesnog razvoja i odgoja
- poznavanje različitih stilova učenja i razvijanje sposobnosti prepoznavanja i osiguravanja uvjeta za tu različitost
- prepoznavanje i organiziranje povoljne sredine za učenje djeteta na temelju njegovih individualnih i grupnih interesa i motivacije

- izgrađivanje komunikacijskih vještina potrebnih u interakciji s djecom, roditeljima, kolegama i ostalim profesionalcima iz njegove sredine
- razvoj osnovnih pretpostavki za obrazovanje budućih odgojitelja u refleksivnog praktičara sposobnog evaluirati i mijenjati svoju i tuđu odgojno-obrazovnu praksu“.

Važno je osigurati okruženje u kojem će odgojitelji biti slobodni primjenjivati svoje kreativno mišljenje i u kojem bi imali mogućnost detaljnog analiziranja i istraživanja svoje prakse. To bi značilo da bi se u obrazovanju trebalo poticati stalno promišljanje, mijenjanje obrazovnog konteksta koji slijedi suvremenu koncepciju i otvoren je za kontinuirane promjene.

4.2.1 Osposobljavanje odgojitelja za građenje partnerskih odnosa

Prvo obrazovanje za odgojitelje u Hrvatskoj javlja se 1880-tih godina u trajanju od jedne godine u sklopu Učiteljske škole u Zagrebu, gdje su budućí odgojitelji dobivali osnovna pedagoška znanja potrebna za rad s djecom. Kasnije, tijekom 20. stoljeća, odnosno nakon Drugog svjetskog rata to obrazovanje ide ka srednjoškolskoj izobrazbi, a već akademske godine 1969./70. na Pedagoškoj akademiji u Zagrebu pokrenut je studij Predškolskog odgoja (Mendeš, 2010). Tijekom vremena i sukladno potrebama suvremenog društva, sustav obrazovanja odgojitelja se mijenja.

Šagud (2011) ističe kako se na razini inicijalnog obrazovanja traže inovativne obrazovne strategije te visoka razina kvalitete i učinkovitosti odgojno-obrazovnih ustanova kako bi odgovorili na zahtjeve i izazove odgojno-obrazovne prakse. Da bi se odgojitelj na fleksibilan, kreativan i razvojno primjeren način prilagodio aktualnim uvjetima u odgojno-obrazovnoj praksi potrebna je njegova kvalitetna priprema. Odgojitelj mora biti sposoban, na originalan način, izabrati strategiju djelovanja koja je rezultat procjene, (samo)refleksije i adekvatnih postupaka. Autorica naglašava kako građenje i razvijanje profesionalnih kompetencija ne može biti temeljeno samo na tradicionalnom obrazovanju odgojitelja gdje se uče uvježbani postupci i obrasci.

Tijekom formalnog obrazovanja i kasnijeg cjeloživotnog učenja odgojitelji bi trebali raspolagati teorijskim, profesionalnim i stručnim znanjima koji čine konstitutivnu cjelinu. Slunjski (2008) ističe kako se tradicionalno usavršavanje odgojitelja temelji na uvjerenju kako je put do znanja linearan te da se kod odgojitelja profesionalna znanja razvijaju putem usavršavanja na

predavanjima i seminarima gdje se informira i poučava u obliku predavanja. Takav oblik stručnog usavršavanja ne može dovesti do znatnijeg pomaka, odnosno poboljšanja u odgojno-obrazovnoj praksi.

Unificiranje osobnih, stručnih i profesionalnih sposobnosti u procesu učenja *učiti kako učiti* se ne može steći putem predavanja, seminara i sl. nego se mora naučiti iskustvom (Šagud, 2011). Suvremenom praktičaru su potrebne neke nove kompetencije, kao npr. sposobnost rješavanja praktičnih problema i predviđanje odgojno-obrazovnih potreba. To bi značilo da bi odgojitelji trebali znati rukovoditi stručnim znanjem, ali ga znati i primijeniti, odnosno prilagoditi nenadanim situacijama u praksi za koje ga ne mogu pripremiti nikakva teorijska znanja.

Za izgrađivanje šire slike o djetetu, potrebna je neprekidna razmjena informacija između odgojitelja i roditelja na temelju čega se postiže zajedničko, cjelovito razumijevanje djeteta i razvoja odgojno-obrazovnog pristupa usklađenog s njegovim individualnim i razvojnim posebnostima (Slunjski, 2008).

Prema Ljubetić (2014) obrazovne ustanove (visokoškolske ustanove, fakulteti) prepoznaju važnost partnerstva obitelji i vrtića, ali u praksi izostavljaju primjereno pripremiti odgojitelje za tu zadaću. Studija provedena u Sjedinjenim američkim državama izvješćuje kako 88,5% odgojitelja smatra da tijekom predškolskog studija nisu dobili dovoljno informacija o radu s obiteljima na način koji bi im pomogao u razvijanju kvalitetne komunikacije između obitelji i ustanove. Stoga, visokoškolske ustanove koje obrazuju odgojitelje bi trebale sustavno i promišljeno raditi na tome da pripreme odgojitelje za prakticiranje partnerstva s roditeljima (Zygmunt-Fillwalk, 2011, prema Ljubetić, 2014).

Od suvremenog odgojitelja se očekuje sposobnost i spremnost u prepoznavanju i odgovaranju na primjeren način na specifične potrebe svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa. Osim znanja iz specifičnog profesionalnog područja, praktičaru su potrebne i vještine kojima treba vladati, kao npr.:

- „prijenos osnovnog znanja u praksi
- spremnost na timski rad
- međuljudske vještine

- sposobnost rada u interdisciplinarnom timu
- sposobnost komuniciranja s nestručnjacima (u tom području)
- razumijevanje kultura i običaja drugih zemalja i sl“ (Ljubetić, 2014, str. 107).

Upravo iz tog razloga je potrebno odgojitelje stručno obrazovati i osposobljavati za kompetentan pristup rješavanju različitih situacija/problema u svakodnevnoj praksi, a jedna od tih situacija je i pristup ostvarivanju partnerstva s roditeljima.

Postoje razni oblici komunikacije između odgojitelja i roditelja koji su spomenuti u ovome radu, ali na odgojitelju je da na temelju svojih kompetencija, odnosno na temelju svojih sposobnosti i iskustva procjeni najbolji mogući oblik komunikacije za što uspješnije partnerstvo. Odgojitelj se tijekom cijelog svog radnog vijeka treba usavršavati i educirati, pratiti potrebe suvremenog društva i u skladu s time djelovati.

„Djelotvorne strategije za izgradnju partnerstva s roditeljima uključuju tri neizostavna načela: uključi, podrži i osnaži kojih se odgojitelji trebaju pridržavati kako bi stvorili i razvili partnerske odnose s roditeljima“ (Baumgartner i Buchannan, 2010, prema Ljubetić, 2014, str. 108).

ZAKLJUČAK

Osnovni i glavni cilj partnerstva odgojitelja i roditelja je dobrobit djeteta u svim segmentima njegovog razvoja; u socioemocionalnom, tjelesnom i kognitivnom aspektu. Jedni na druge utječu i pružaju međusobnu podršku dijeljenjem informacija, kvalitetnom komunikacijom i savjetima koji su u funkciji daljnje odgovornosti za dječji razvoj.

U radu je veliki naglasak na važnosti uloge roditeljske uključenosti u odgojno-obrazovni proces te kako njihova involviranost utječe na kvalitetu odgoja, obrazovanja i razvoja djeteta.

U partnerskim odnosima roditelji i odgojitelji su jednakopravni, aktivni i odgovorni sudionici koji kreiraju poticajnu okolinu koja će potaknuti razvoj svih djetetovih potencijala, pritom pazeći na specifičnosti djeteta kao individue, njegove sposobnosti i mogućnosti, ali i želje i potrebe.

Da bi se partnerski odnosi razvili, važno je međusobno povjerenje, iskrenost i otvorenost u komunikaciji koji osiguravaju pozitivne odgojne i obrazovne ishode za djecu.

PRILOZI I DODACI

1. Popis tablica

Tablica 1. Stilovi i dimenzije roditeljstva (Milanović i sur., 2014., str. 36)	13
Tablica 2 . Razlike između suradnje i partnerstva obitelji i odgojno–obrazovne ustanove (Ljubetić, 2014)	19
Tablica 3. Karakteristike kompetentnog roditeljstva i skrbi o djeci (Ljubetić, 2014, str. 96-97)..	28

LITERATURA

- Amirali Jinnah, H. i Henley Walters, L. (2009). Važnost roditeljskog sudjelovanja. *Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*, 15 (57), 2-9.
- Brajša-Žganec, A. (2003). *Dijete i obitelj: emocionalni i socijalni razvoj*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Bubaš, G. (2004). Komunikacija. U V. Čerić i M. Varga (Ur.), *Informacijska tehnologija u poslovanju* (str. 73 – 85). Zagreb. Elemen.
- Cameron, C. (2009). Što znači „Kompetencija“?. *Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*, 15(55), 2-3.
- Đuranović, M. i Klasnić, I. (2020). *Dijete, odgoj i obitelj*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu: Učiteljski fakultet.
- Gómez Palacios, J. J. (2012). Odgoj za kompetencije. *Kateheza: časopis za vjeronauk u školi, katehezu i pastoral mladih*, 34(3-4), 259-264.
- Grbavac, J. i Grbavac, V. (2014). Pojava društvenih mreža kao globalnog komunikacijskog fenomena. *Media, culture and public relations*, 5(2), 206-219.
- Hrvatska enciklopedija. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/>
- Hrvatski jezični portal. Dostupno na: <https://hjp.znanje.hr/>
- Jurčević Lozančić, A. i Kunert, A. (2015). Obrazovanje roditelja i roditeljska pedagoška kompetencija, teorijski i praktični izazovi. *Metodički obzori: časopis za odgojno-obrazovnu teoriju i praksu*, 10(22), 39-48.
- Kosić, A. (2009). Roditelji i nastavnici-partneri u unapređivanju odgojno-obrazovnog procesa u osnovnoj školi. *Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja*, LV(22), 227-234.
- Ljubetić, M. (2007). *Biti kompetentan roditelj*. Zagreb: Mali profesor

Ljubetić, M. (2011). *Partnerstvo obitelji, vrtića i škole - Vježbe, zadaci, primjeri*. Zagreb: Školska knjiga.

Ljubetić, M. (2014). *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno-obrazovne ustanove i zajednice*. Zagreb: Element.

Mavračić Miković, I. (2019). Stavovi roditelja i odgojitelja o oblicima suradnje i partnerstva u dječjem vrtiću. *Didaskalos: časopis Udruge studenata pedagogije Filozofskog fakulteta Osijek*, 3 (3), 69-84.

Mendeš, M. (2010). Povijesni razvoj sustava obrazovanja odgojitelja djece predškolske dobi u Hrvatskoj. *Školski vjesnik: časopis za pedagošku teoriju i praksu*, 59(2), 203-222.

Mijatović, A. (2000). *Leksikon temeljnih pedagoških pojmova*. Zagreb: Edip

Milanović, M. i sur. (2000). *Skrb za dijete i poticanje ranog razvoja djeteta u Republici Hrvatskoj*. Zagreb: Zrnoprint.

Milanović, M. i suradnice (2014). *Pomozimo im rasti - Priručnik za partnerstvo odgojitelja i roditelja*. Zagreb: Tehnička knjiga.

Miljković, D. i Rijavec, M. (2001). *Razgovori sa zrcalom, psihologija samopouzdanja*. Zagreb: IEP.

Nimac D. (2010). (Ne)mogućnosti tradicijske obitelji u suvremenom društvu. *Obnovljeni Život : časopis za filozofiju i religijske znanosti*, 65(1), 23-35.

Obradović, J. i Čudina-Obradović, M. (2003). Potpora roditeljstvu: izazovi i mogućnosti. *Revija za socijalnu politiku*, 10(1), 45-68.

Pernar, M. (2010). Roditeljstvo. *Medicina Fluminensis*, 46(3), 255-260.

Pintar, Ž. (2018). Odgojitelji i odgojna partnerstva u kontekstu ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. *Acta Iadertina*, 15(1), 91-104.

Rabotek-Šarić, Z., Sakoman, S. i Brajša-Žganec, A. (2002). Stilovi roditeljskog odgoja, slobodno vrijeme i rizično ponašanje. *Društvena istraživanja: časopis za opća društvena pitanja*, 11(2-3), 239-263.

Rinaldi, C. (2006). *In Dialogue with Reggio Emilia – Listening, reasearching and learning*. New York: Routledge.

Slunjski, E. (2003). *Devet lica jednog odgajatelja/roditelja - Priručnik za odgajatelje i roditelje kako bi bolje razumjeli sebe i dijete*. Zagreb: Mali profesor.

Slunjski, E. (2008). *Dječji vrtić: zajednica koja uči: mjesto dijaloga, suradnje i zajedničkog učenja*. Zagreb: Spektar media.

Smrekar, C., Cohen-Vogel, L. i Lee, J. E. (2010). Mapping familiy-school relations in comprehensive school reform model and charter school designs. U S.L. Christenson, i A.L. Reschly (Ur.), *Handbook of school-family partnership* (p. 380-403). New York; London: Routledge, Taylor & Francis group. Dostupno na: <http://skr.rs/zaBU>

Starc, B. i sur. (2004). *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi : priručnik za odgojitelje, roditelje i sve koji odgajaju djecu predškolske dobi*. Zagreb: Golden marketing - Tehnička knjiga.

Šagud, M. (2006). *Odgajatelj kao refleksivni praktičar*. Petrinja: Visoka učiteljska škola Petrinja

Šagud, M. (2011). Inicijalno obrazovanje odgajatelja i profesionalni razvoj. *Pedagogijska istraživanja*, 8(2), 259-267.

Tavas, D. i Bilač, S. (2011). School websites: a possibility of cooperation with parents? *Metodički obzori: časopis za odgojno-obrazovnu teoriju i praksu*, 6(12), 23-33.

IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI DIPLOMSKOG RADA

Ja, Petra Vučko, svojim potpisom potvrđujem da sam samostalno napisala diplomski rad pod naslovom Partnerski odnosi odgojitelja i roditelja u funkciji podizanja kvalitete odgoja i obrazovanja predškolske djece te da sam njegov autor. Svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima (mrežni izvori, udžbenici, knjige, znanstveni, stručni ili popularni članci) u radu su jasno označeni kao takvi i primjereno navedeni u popisu literature.

Zagreb, rujan 2021.,

Petra Vučko.